

Kompetenceplan for geografi på Steiner-hf

Indledning

Rudolf Steiner skolen er tolvårig med en otteårig grundskole og en fireårig overskole/overbygning. Denne kompetenceplan relaterer sig til overskolen/overbygningen i faget religion dækkende for undervisningen fra 9. til 12. klassetrin. På Steiner-skolerne tilrettelægges undervisningen, så et fags progression og sammenhæng er tilpasset den unges alder. Således danner den almene udvikling af det unge menneske grundlag for de faglige temaer, der undervises i for hver årgang. Læs mere i "Introduktion til Rudolf Steiner-skolens læreplan".

Ved godkendelsen af den toårige Steiner-hf for skolernes 11. og 12. klassetrin skal hf-læreplanen i faget følges og for Geografi C's vedkommende ses kravene i læreplanen for Kultur- og samfundsfaggruppen.

Link: <https://uvm.dk/gymnasiale-uddannelser/fag-og-laereplaner/laereplaner-2017/hf-laereplaner-2017>

Det fremgår af denne, at kernestoffet skal omfatte mindst tre fællesfaglige temaer og disse vælges i samråd mellem lærerne i biologi, geografi og kemi og derudover gennemføres et projektforsløb med et fællesfagligt tema.

På Steiner HF kan faget ligeledes inddrages i flerfaglige forløb eksempelvis i faget landmåling, hvor matematik indgår eller i sammenhæng med samfundsfaglige eller historiefaglige forløb. Læs mere specifikt i kompetenceplanerne for disse fag. Den væsentligste pointe her er, at viden fra de andre fag hentes ind, der hvor temaer i fagene gør det relevant.

Formål og perspektiv

Formålet med geografi er at give eleven en forståelse for Jorden som helhed og menneskets samspil hermed. Faget søger at opbygge en forståelse for de store og helt fundamentale naturprocesser og naturforhold på Jorden og deres betydning for menneskets livsvilkår samt jordens, livets og landskabernes udviklingshistorie i både et langt geologisk tidsperspektiv og i et aktuelt, samfundsmæssigt og kulturelt perspektiv. Faget beskæftiger sig også med, hvordan mennesket tilpasser sig, udnytter, ændrer og forvalter natur og omverden, herunder principper for bæredygtig udvikling.

Gennem arbejdet med geografi lægges der vægt på, at eleverne udvikler en forståelse for det helhedsmæssige og dynamiske, som kendetegner naturen og dens mangfoldige fænomenverden, både metodisk og indholdsmæssigt. Metodisk opnås dette helhedsbegreb gennem en fænomenologisk tilgang, hvor fagets begreber bliver opbygget gennem iagttagelse af naturfænomenerne. Indholdsmæssigt opnås dette ved, at der gives orienterende indføring med helhedsmæssige beskrivelser af naturfænomenerne, som eleverne kan fordybe sig i inden for emneområderne.

Som dannelsesfag skal det også have stor betydning for udviklingen af eleven selv. Dette

dannelsesaspekt er knyttet til øvningen af iagttagelsesevne og begrebsmæssig klarhed i tænkningen, to grundlæggende sider af det, vi kalder virkelighedssans. Dette underbygges af autentiske naturoplevelser, som kan vække ansvarsfølelsen og mere individuelt præge grundlæggende spørgsmål om, hvad det indebærer at være menneske.

Fagets overordnede dannelsesperspektiv er i dette lys at udvikle evnen til at føje egen indsigt og ansvarlighed sammen til handlingskompetence i forhold til de udfordringer, som mennesket står overfor. Udviklingen af ansvarlighed, indsigt og vurderingsevne ledsager hinanden i oplæringen. I gennem kulturgeografien oplever eleverne indsigter i andre kulturer, der kan bidrage til udvikling af medmenneskelig forståelse og empati for måder at leve og forstå verden på, der adskiller sig fra deres egen.

Emneområder

Geografi

I geografi vil eleverne opnå faglig fordybelse, viden og kundskaber i:

- Meteorologi- vindsystemer og nedbørstyper
- Atmosfærens opbygning - ozonlaget og drivhuseffekten.
- Klimasystemet, herunder klimazoner og plantebælter og dets betydning for menneskets livsvilkår
- Vandets kredsløb, udnyttelse og forvaltning.
- Jordens udvikling, herunder den pladetektoniske model, jordskælv og vulkaner
- Landskabers dannelse og udvikling – herunder istidslandskabet.
- Det globale kulstofkredsløb
- Produktionen og dens afhængighed af ressourcegrundlag og teknologisk udvikling
- Produktionens miljøkonsekvenser og bæredygtighed.
- Demografi
- Palæontologi, herunder Menneskets Udvikling

Af andre mulige emner

- Astronomi evt. i samspil med matematik

Kompetencemål

Undervisningen giver eleverne mulighed for at kunne:

- arbejde empirisk fx ved indsamling af data i felten eller i laboratoriet
- arbejde kvalitativt som kvantitativt
- tilegne fagbegreber- og anvende et fagligt sprog
- opøve en systematisk og eksakt iagttagelsesevne og være i stand til at drage slutninger heraf
- kende både til analyse og syntese
- have forståelse for sammenhængen mellem fagets delområder
- anvende geofaglige programmer (GIS)

- bearbejde data og præsentere og vurdere resultater og konklusioner.
- behandle problemstillinger i samspil med andre fag specielt biologi og kemi
- gennemføre et fællesfagligt projektforsløb i geografi, biologi og kemi

Arbejdsmetoder

Den mentale billeddannelsen, der gennem fortælling og kunstneriske bearbejdnings af temaer i faget især i klassetrinnene fra 7.-8. klasse er lagt ind i eleven aktiveres og gøres begribelige gennem den intellektuelle bearbejdning af fænomenerne i det konkrete, det faktuelle og det reflekterende arbejde. Billeddannelsen fortsætter i den kunstneriske bearbejdning og anvendes til at give faget rummelig forståelse og til, at eleverne kan forbinde sig med de fænomener, de præsenteres for.

Der arbejdes induktivt med kausale virkningsmekanismer i naturen og i menneskets tilblivelse og evolution.

In situ-læring anvendes konkret i landmåling af et geografisk område, samt i arbejdet med geografiske fænomener for at gøre disse begribelige.

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes egne iagttagelser af geografiske fænomener og processer. Så følger den tankemæssige bearbejdning deraf, først i classesammenhæng og derefter ved udarbejdelse af individuelle periodehæfter og rapporter.

Desuden læser og fremlægger eleverne tekster fra faglitteraturen og ser film med specifikke emner. Eleverne kan derudover få individuelle opgaver, som de selv må finde litteratur til, og som besvares skriftligt eller ved foredrag.

Evaluerings

Ved afslutning af en periode kan der gives en prøve i det gennemgåede stof. Derved får eleverne mulighed for i højere grad at opleve sammenhængen i stoffet og samtidig få en oplevelse af deres egen tilegnelse og forståelse deraf. Elevernes arbejdsindsats, faglige udvikling og opnåede kompetencer evalueres løbende formativt ud fra alle disse ting, ved skriftlige kommentarer i afleveringer, ved samtaler med eleverne og ved skriftlige vidnesbyrd.